

Київський національний торговельно-економічний університет
Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Кафедра маркетингу, менеджменту та торговельного підприємництва

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Менеджмент

повна назва навчальної дисципліни

для підготовки
студентів освітнього
ступеня

бакалавр
молодший бакалавр, бакалавр
чи магістр

року набору 2018

галузі знань

07 Управління та адміністрування
шифр і назва галузі знань

спеціальності

073 Менеджмент
шифр і найменування спеціальності

освітня програма

Торговельний менеджмент
назва освітньої програми

академічні групи

MT-18
шифр академічних груп

статус дисципліни

обов'язкова

Харків, 2020 рік

Розробник:

Литвиненко Олена Дем'янівна, доцент кафедри маркетингу, менеджменту та торговельного підприємництва, кандидат економічних наук, **доцент**

прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю, науковий ступінь, вчене звання повністю

10.09.2020 р.

Гарант освітньої програми

Мирошніченко Юрій Вікторович, доцент кафедри маркетингу, менеджменту та торговельного підприємництва, кандидат технічних наук, **доцент**

прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю, науковий ступінь, вчене звання повністю

10.09.2020 р.

Програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри маркетингу, менеджменту та торговельного підприємства

назва кафедри

протокол від 10.09.2020 р. № 01.

Програму розглянуто та затверджено на засіданні методичної комісії інституту, протокол від 11.09.2020 р. № 01.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча програма навчальної дисципліни «Менеджмент» розроблена відповідно до освітньої програми підготовки бакалаврів спеціальності 073 «Менеджмент» галузі знань 07 «Управління та адміністрування».

Метою викладання навчальної дисципліни є формування у майбутніх фахівців сучасного управлінського мислення та системи загальних та професійних компетентностей у галузі менеджменту, формування розуміння концептуальних основ системного управління організаціями з урахуванням галузевої специфіки та особливостей організації праці, підготовка менеджера-керівника, який буде спроможним забезпечити високий рівень ефективності системи оперативного управління підприємством та його підрозділами.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретичні засади управлінської діяльності (закони, закономірності, принципи, категорії, механізми, моделі тощо); практика управління організаціями (підприємствами, корпораціями, господарськими товариствами тощо); проектування систем менеджменту (формування взаємопов'язаних і взаємодіючих управлінських важелів, які забезпечують управлінський вплив керуючої системи організації на керовану).

Міждисциплінарні зв'язки: вивчення навчальної дисципліни ґрунтується на знаннях навчальних дисциплін «Мікроекономіка», «Теорія організації», «Іноземна мова за професійним спрямуванням» та є основою для подальшого засвоєння професійних навчальних дисциплін, таких як «Маркетинг», «HR-менеджмент», «Товарознавство», «Професійні комунікації іноземною мовою».

Мова викладання – українська.

2. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна забезпечує набуття студентами:

загальних компетентностей:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу;

ЗК 4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

ЗК 6. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями та застосовувати їх у практичних ситуаціях;

ЗК 7. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні із застосуванням навичок використання інформаційних і комунікаційних технологій;

ЗК 8. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації;

ЗК 9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність)

фахових компетентностей:

ФК 1. Здатність визначати та описувати характеристики торговельної організації;

ФК 2. Здатність аналізувати результати діяльності торговельної організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища;

ФК 3. Здатність визначати перспективи розвитку торговельної організації;

ФК 4. Вміння визначати функціональні області торговельної організації та зв'язки між ними;

ФК 5. Здатність управляти торговельною організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту;

ФК 7. Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту;

ФК 8. Здатність планувати діяльність торговельної організації та управляти часом;

ФК 9. Здатність працювати в команді та налагоджувати міжособистісну взаємодію при вирішенні професійних завдань;

ФК 10. Здатність оцінювати виконувані роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати персонал торговельної організації;

ФК 11. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління торговельною організацією;

ФК 12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми торговельної організації, формувати обґрунтовані рішення

програмних результатів навчання:

ПРН 2. Здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя;

ПРН 3. Застосовувати отриманні знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства;

ПРН 4. Володіти навичками виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень;

ПРН 5. Описувати зміст функціональних сфер діяльності торговельної організації;

ПРН 6. Володіти навичками пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень;

ПРН 8. Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності торговельної організації;

ПРН 9. Застосовувати навички взаємодії, командної роботи;

ПРН 10. Володіти навичками обґрунтування дієвих інструментів мотивування персоналу торговельної організації;

ПРН 11. Володіти навичками аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності торговельної організації, у тому числі організовувати та проводити ділові переговори, вирішувати спірні проблеми у переговорному процесі;

ПРН 14. Ідентифікувати причини стресу, адаптувати себе та членів команди до стресової ситуації, знаходити засоби до її нейтралізації;

ПРН 16. Застосовувати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним;

ПРН 17. Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера;

ПРН 21. Розробляти заходи щодо покращення умов праці персоналу, запобігання професійним захворюванням і виробничому травматизму, організувати навчання персоналу з питань охорони праці та техніки безпеки;

ПРН 22. Здійснювати самоорганізацію праці на основі раціонального планування робочого часу;

ПРН 24. Розробляти пропозиції щодо складу та змісту задач управління, використовуючи інформацію щодо стратегії підприємства.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Менеджмент як наука про управління

Менеджмент як система наукових знань. Менеджмент як специфічна сфера людської діяльності. Система відносин в організації як предмет вивчення менеджменту. Характеристика інтегрованих підходів до управління: процесний підхід; системний підхід; ситуаційний підхід. Закони і принципи менеджменту в досягненні мети організації. Еволюція управлінської думки. Класичні та неокласичні теорії менеджменту. Сучасні школи менеджменту.

Тема 2. Організування як функція менеджменту

Сутність організаційної діяльності та її місце в системі управління. Поняття і складові організаційної діяльності. Мета управлінського процесу, його учасники, предмет, засоби здійснення. Особливості процесу управління. Повноваження, обов'язки, відповідальність. Техніка і форми передачі розпоряджень. Основні види та принципи професійно-кваліфікаційного розподілу та кооперації управлінської праці. Структура організації. Характеристика лінійних, функціональних та штабних структур. Суб'єкти середовища прямої дії (мікросередовища). Фактори середовища непрямой дії (макросередовища). Взаємодія структур організації.

Тема 3. Сутність планування як функції менеджменту

Сутність і зміст планування як функції менеджменту, його види та їхній взаємозв'язок. Основні елементи системи планування. Етапи процесу планування: визначення місій та цілей; оцінка сильних і слабких боків організації; розроблення стратегії. Політика, правила, процедури. Сутність моделі життєвого циклу. Прогнозування в системі управління. Класифікація цілей організації. Процес постановки цілей. Стратегічний менеджмент і його зв'язок з громадською концепцією.

Тема 4. Контролювання як функція менеджменту

Поняття контролю та його місце в системі управління. Принципи і цілі функції контролю. Етапи процесу контролю: формування вимірювання, порівняння фактичного виконання зі стандартами, оцінка й регулювання. Характеристика моделі процесу контролю. Зворотній зв'язок при контролі. Види управлінського контролю. Взаємозв'язок функції контролю з функціями планування, організації та керування. Система норм та нормативів.

Тема 5. Роль мотивації в управлінській діяльності

Значення людського фактору в управлінні організацією. Поняття потреб людини. Ієрархія потреб по А. Маслоу. Мотив як внутрішня спонукальна сила до активної дії. Класифікація мотивів та їх функції. Потреби, інтерес і мета усвідомленої дії. Поняття стимулу в трудовій діяльності. Взаємозв'язки між мотивами і стимулами. Відмінність між категоріями «стимулювання» і «мотивування». Види матеріальної мотивації праці. Нематеріальні методи мотивації праці. Сучасні концепції людських ресурсів (теорії людських ресурсів, теорії людського капіталу). Елементи мотивації на яких концентрує увагу модель Портера-Лоулера. Ідеї щодо теоретичних засад мотивації, які запропонував Д. МакКлелланд в теорії набутих потреб.

Тема 6. Регулювання та управління трудовим колективом

Поняття колективу і його соціологічні ознаки. Організованість та психологічна єдність як найважливіша характеристика трудового колективу організацій. Керівництво як об'єднувальна функція менеджменту. Особливості національних систем керівництва. Влада як елемент примушення. Форми впливу та влади. Теорії лідерства. Характеристика та класифікація стилів керівництва. Критерії оцінки стилю менеджера. Поняття компетентнісного підходу в системі управління персоналом. Поняття і характеристика комунікацій. Комунікаційні переваження. Загальна характеристика моделі сучасного менеджера.

Тема 7. Ефективність менеджменту

Критерії оцінки ефективності операційної системи. Ефективність управління як результативність функціонування системи. Ефективність менеджменту – соціально-економічна категорія. Показники оцінки ефективності менеджменту. Чинники, які спричиняють низьку ефективність діяльності організацій. Особливості різних підходів до оцінки ефективності управлінської діяльності. Характеристика напрямків підвищення ефективності управлінської діяльності. Особливості зарубіжних систем ефективності управління: американської, японської та ін. Застосування досвіду й методів менеджменту зарубіжних країн.

4.2. Структура навчальної дисципліни за формами навчання

Тема дисципліни	Обсяг у годинах																								
	денна форма												заочна форма												
	повна						скорочена						повна						скорочена						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі					
Л		СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС	Л		СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС	Л		СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС	Л		СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	
Тема 1. Менеджмент як наука про управління	24	4		4		16																			
Тема 2. Організування як функція менеджменту	26	4		4		18																			
Тема 3. Сутність планування як функції менеджменту	26	4		4		18																			
Тема 4. Контролювання як функція менеджменту	26	4		4		18																			
Тема 5. Роль мотивації в управлінській діяльності	26	4		4		18																			
Тема 6. Регулювання та управління трудовим колективом	26	4		4		18																			
Тема 7. Ефективність менеджменту	26	4		4		18																			
Курсова робота (проект)																									
Усього годин / кредитів ECTS	180/6	28		28		124																			

Навчальні матеріали з освітнього компоненту доступні на Порталі навчальних ресурсів та інформаційної підтримки освітнього процесу інституту: <https://edu.htei.kh.ua/course/view.php?id=4281>.

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Менеджмент як наука про управління

Передбачено опрацювання питань, які подано нижче, і практичних завдань, які наведені в Порталі навчальних ресурсів.

1. Класичні та неокласичні теорії менеджменту.
2. Сучасні школи менеджменту.
3. Закони і принципи менеджменту в досягненні мети організації.

Тема 2. Організування як функція менеджменту

Передбачено опрацювання питань, які подано нижче, і практичних завдань, які наведені в Порталі навчальних ресурсів.

1. Основні види та принципи професійно-кваліфікаційного розподілу та кооперації управлінської праці.
2. Техніка і форми передачі розпоряджень.
3. Характеристика лінійних, функціональних та штабних повноважень.

Тема 3. Сутність планування як функції менеджменту

Передбачено опрацювання питань, які подано нижче, і практичних завдань, які наведені в Порталі навчальних ресурсів.

1. Прогнозування в системі управління.
2. Стратегічний менеджмент і його зв'язок з громадською концепцією.
3. Сутність моделі життєвого циклу.

Тема 4. Контролювання як функція менеджменту

Передбачено опрацювання питань, які подано нижче, і практичних завдань, які наведені в Порталі навчальних ресурсів.

1. Взаємозв'язок функції контролю з функціями планування, організації та керування.
2. Характеристика моделі процесу контролю.
3. Система норм та нормативів.

Тема 5. Роль мотивації в управлінській діяльності

Передбачено опрацювання питань, які подано нижче, і практичних завдань, які наведені в Порталі навчальних ресурсів.

1. Елементи мотивації на яких концентрує увагу модель Портера-Лоулера.
2. Відмінність між категоріями «стимулювання» і «мотивування».
3. Ідеї щодо теоретичних засад мотивації, які запропонував Д. МакКлелланд в теорії набутих потреб.

Тема 6. Регулювання та управління трудовим колективом

Передбачено опрацювання питань, які подано нижче, і практичних завдань, які наведені в Порталі навчальних ресурсів.

1. Особливості національних систем керівництва.
2. Поняття і характеристика комунікацій. Комунікаційні переваження.
3. Загальна характеристика моделі сучасного менеджера.

Тема 7. Ефективність менеджменту

Передбачено опрацювання питань, які подано нижче, і практичних завдань, які наведені в Порталі навчальних ресурсів.

1. Особливості різних підходів до оцінки ефективності управлінської діяльності.
2. Характеристика напрямків підвищення ефективності управлінської діяльності.
3. Чинники, які спричиняють низьку ефективність діяльності організацій.

Зміст, порядок виконання та критерії оцінювання самостійної роботи студентів наведено на Порталі навчальних ресурсів інституту: <https://edu.htei.kh.ua/course/view.php?id=4281>.

Організація самостійної роботи студентів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про самостійну роботу студентів Харківського торговельно-економічного-інституту КНТЕУ;
- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНІ НАВЧАЛЬНИМ ПЛАНОМ

Навчальним планом передбачено виконання курсової роботи. Порядок її виконання та критерії оцінювання наведено у відповідних методичних вказівках [3].

Організація курсового проектування регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про курсову роботу (проект) у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ;
- Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у творах працівників і здобувачів вищої освіти Харківського торговельно-економічного інституту Київського національного торговельно-економічного університету.

7. ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Для визначення рівня засвоювання студентами навчального матеріалу використовуються наступні форми оцінювання та схема розподілу балів:

Осінь 2020/2021

№	Рейтингові оцінки	Макс. бали за формами навчання	
		денна	заочна
1	2	3	4
1	Поточний контроль	60	
1.1	<i>Тема 1. Менеджмент як наука про управління</i>		
	Опрацювання практичних завдань	4	

№	Рейтингові оцінки	Макс. бали за формами навчання	
		денна	заочна
1	2	3	4
	Тестування на Порталі	4	
1.2	<i>Тема 2. Організування як функція менеджменту</i>		
	Опрацювання практичних завдань	4	
	Тестування на Порталі	4	
1.3	<i>Тема 3. Сутність планування як функції менеджменту</i>		
	Опрацювання практичних завдань	4	
	Тестування на Порталі	4	
1.4	<i>Тема 4. Контролювання як функція менеджменту</i>		
	Опрацювання практичних завдань	4	
	Тестування на Порталі	5	
1.5	<i>Тема 5. Роль мотивації в управлінській діяльності</i>		
	Опрацювання практичних завдань	4	
	Тестування на Порталі	5	
1.6	<i>Тема 6. Регулювання та управління трудовим колективом</i>		
	Опрацювання практичних завдань	4	
	Тестування на Порталі	5	
1.7	<i>Тема 7. Ефективність менеджменту</i>		
	Опрацювання практичних завдань	4	
	Тестування на Порталі	5	
2	Підсумковий семестровий контроль (письмова екзаменаційна робота)	40	
2.1	Завдання на оцінювання теоретичних знань (комп'ютерне тестування)	24	
2.2	Завдання на оцінювання практичних навичок (ситуаційне завдання)	8	
2.3	Завдання на оцінювання професійних вмінь (розрахунково-аналітичне завдання)	8	
3	Оцінка з дисципліни	100	

Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за 100-баловою шкалою та шкалою ЄКТС. Умовою допуску до підсумкового семестрового контролю є виконання програми навчальної дисципліни і отримання оцінки за виконання завдань поточного контролю не менше ніж 36 балів. Мінімальна загальна кількість балів для отримання позитивної оцінки з дисципліни – 60.

Організація та проведення контрольних заходів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про оцінювання результатів навчання студентів у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ;
- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

8.1. Основні джерела інформації

1. Муромець Н. Є. Менеджмент : навчальний посібник / Н. Є. Муромець, Ю. В. Мирошниченко, Д. О. Корсаков ; за редакцією Н. Є. Муромець. – Харків : ФОП Мезина, 2017. – 357 с.

2. Мальська М. П. Менеджмент організацій: теорія та практика / М. П. Мальська, С. П. Білоус. – Київ : Центр навчальної і практичної літератури, 2020. – 190 с.

3. Литвиненко О. Д. Менеджмент : методичні вказівки до виконання курсової роботи з навчальної дисципліни для студентів спеціальності «Менеджмент» / О. Д. Литвиненко. – Харків, 2020. – 20 с. – Рукопис.

8.2. Додаткові джерела інформації

4. Безус А. М. Менеджмент : навчальний посібник / А. М. Безус. – Київ : АМУ, 2015. – 268 с.

5. Мельниченко С. В. Менеджмент підприємства / С. В. Мельниченко. – Київ : КНТЕУ, 2014. – 132 с.

6. Менеджмент : навчальний посібник / Г. Є. Мошек, М. М. Ковальчук, Ю. В. Поканевич [та ін.]; за заг. ред. Г. Є. Мошека. – Київ : «Ліра-К», 2015. – 550 с.

7. Мостенська Т. Л. Менеджмент : підручник / Т. Л. Мостенська, В. О. Новак, М. Г. Луцький, М. А. Міненко ; за ред. Т. Л. Мостенської. – Київ : Сузір'я, 2012. – 690 с.

8. Основи менеджменту : підручник для студентів вищих навчальних закладів / за ред. А. А. Мазаракі. – Харків : «Фоліо», 2014. – 846 с.

9. Осовська Г. В. Менеджмент : підручник / Г. В. Осовська, О. А. Осовський. – 4-е видання, перероблене і доповнене. – Київ : Кондор, 2015. – 563 с.

10. Скібіцька Л. І. Офісний менеджмент : навчальний посібник / Л. І. Скібіцька. – Київ : Центр учбової літератури, 2014. – 616 с.

11. Management / Stephen P. Robbins, Mary Coulter. – 11th ed. – Pearson Education, Inc., 2012. – 784 p.

12. Daft R. Management / Richard L. Daft. – 12th ed. – Gengage Learning, 2015. – 767 p.

13. Gulati R. Management / Richard Gulati, Anthony J. Mayo, Nitin Nohria; 1st ed. – South-Western Pub, 2016. – 567 p.